

Algemene Beschouwingen Begroting 2020

Communicatie als Leitmotiv

Democratisch Onafhankelijken Stein

Voorzitter, Leden van de raad,

Ik start met een woord van dank aan iedereen die bijgedragen heeft aan het tot stand komen van deze begroting. Wij zijn zeer te spreken over het proces dat gelopen is om te komen tot deze zitting waarin we tot besluitvorming gaan komen.

Ik begin onze beschouwingen met financiën en economie.

Financiën

Wat DOS betreft kunnen we kort zijn over de voor ons liggende begroting. De boel is op orde! De uitdaging om het sociaal domein structureel te borgen in de exploitatie is gelukt. Incidenteel moeten we daar wel middelen tegenoverstellen, maar die middelen zijn voor handen. Er hoeven geen bezuinigingen plaats te vinden om deze klus te klaren. En het gehele coalitieakkoord is nog steeds in deze begroting vertaald.

Hoewel de begroting geen hoog exploitatieoverschot laat zien, zien we in de doorvertaling van de septembercirculaire vanaf 2020 meer ruimte ontstaan.

Je zou zo maar kunnen denken dat er nog voldoende financiële mogelijkheden zijn. Toch vinden wij het verstandig om alle ontwikkelingen die nog op ons afkomen even af te kunnen wegen. Ook dit jaar hebben wij ruim 5 ton minder gekregen van het Rijk dan wat ons is toegezegd. Dat is niet niks. Daarnaast wacht ons nog de herijking van het gemeentefonds. Een pas op de plaats lijkt dus nu gepast.

Economie

Naast de aandacht voor onze financiën, vindt DOS de aandacht voor onze ondernemers van groot belang. De afgelopen jaren is zichtbaar geïnvesteerd in het contact met onze ondernemers en worden zaken samen opgepakt. We zijn dan ook zeer verheugd dat het ondernemersfonds volgend jaar officieel van start kan gaan en dat het fonds voor en door ondernemers een positieve bijdrage levert aan het ondernemers- en vestigingsklimaat van onze gemeente.

Tijdens de besluitvorming in deze raad over het ondernemersfonds was er nog geen bestuur gevormd. Wij vragen de wethouder wat de stand van zaken is?

Bovenal vindt DOS het belangrijk om aangesloten te blijven bij samenwerking in de regio en op Zuid-Limburgse schaal op economische gebied. Economie en werkgelegenheid houdt niet op bij gemeentelijke of sub regionale grenzen.

Dienstverlening

Terug naar de eigen gemeente. We stellen dat de dienstverlening in het gemeentehuis door steeds meer mensen als positief wordt ervaren. We zijn dan ook content met het gegeven dat er echt iets gedaan wordt met het Klanttevredenheidsonderzoek: het leidt tot aanpassingen van openingstijden, bereikbaarheid of manieren om contact op te nemen met de gemeente.

En daarbij: er wordt duidelijk over gecommuniceerd. Haal je daarmee alle ontevredenheid weg? Waarschijnlijk niet, maar de manier waarop we hiermee bezig zijn plaatst je als gemeente dichterbij je inwoners. Prima! Communicatie lijkt dus ook het sleutelwoord; voor ons is dienstverlening nagenoeg synoniem hieraan.

Personeel en organisatie

Dienstverlening staat of valt bij ons personeel. Wij merken dat de doorontwikkeling van de organisatie vruchten afwerpt. Wij treffen zowel hier in de raadszaal tijdens bijeenkomsten zeer professionele medewerkers, maar ook buiten het gemeentehuis vertegenwoordigen zij de gemeente op een zeer adequate manier. Wat dat betreft is echt wel een en nader veranderd in deze gemeente de afgelopen jaren. DOS vindt dat dit ook wel eens gezegd mag worden!

En wij beseffen dat er nog stappen gemaakt moeten worden en dat er hobbels optreden bij zo'n doorontwikkeling; dat is inherent aan een cultuurtraject. Maar ook het medewerkers tevredenheidsonderzoek was positief. Nog nooit zo positief zelfs. Wij vinden dat belangrijk! De gemeente Stein moet een plek zijn waar fijn gewerkt kan worden en waar mensen graag willen werken. In een krappe arbeidsmarkt kun je zo als gemeente het hoofd boven water houden.

Sociaal Domein

Wat het veel moeilijker maakt om als gemeente het hoofd boven water te houden is het sociaal domein. Het sociaal domein ontwikkelt zich in veel gemeenten tot een probleem dossier vanwege de hoge kosten. Vooruitkijken en beheersbaarheid zijn lastige thema's. Kosten in de jeugdzorg nemen toe, verborgen armoede is een toenemend verschijnsel, meer mantelzorg ondersteuning en ook de roep om andere vormen van (financiële) ondersteuning neemt toe.

Dat vraagt ons om een visie over zorg, hulp, ondersteuning. Een visie die aangeeft: dit verstaan wij onder goede zorg. Een visie die gebaseerd is op een aantal heldere uitgangspunten. Dat is in onze ogen wat anders dan uitvoering geven aan de verplichtingen die we hebben.

Over het participatiebedrijf zijn we vandaag kortaf; Wij moeten er van kunnen uitgaan dat datgene wat ons gezegd en gepresenteerd wordt de juiste informatie is. Is dat niet het geval, dan verwordt de raadszaal tot een café.

Toerisme en recreatie

Het toerisme en bijbehorende infrastructuur is in ontwikkeling. Dit is niet alleen van belang voor de lokale economie, maar deze infrastructuur staat ook ter beschikking voor de bevolking om in eigen streek te recreëren. Hierbij gaat het begrip “streek” ook over de landsgrens heen. DOS omarmt dan ook het initiatief voor een fietsbrug bij Meers. Wat ons betreft ligt die er liever vandaag al dan morgen.

De nieuwe natuurgebieden en toeristische focus op de Maasvallei biedt onze inwoners de gelegenheid om de Maas als verbindende factor opnieuw te omarmen. Het idee van DOS “mit de naas nao de Maas” is bedoeld om de band met de rivier en Maasvallei aan te halen.

Samen met elkaar bewegen in de gezonde buitenlucht heeft volgens ons een positief effect op de fysieke en mentale gezondheid van elk mens. DOS is voorstander van het combineren van speeltuinen en andere openbare plekken waarlangs reeds bewogen wordt met sportelementen, zodat er op een heel laagdrempelige manier invulling kan worden gegeven aan het Sportbeleid. In het coalitieakkoord is hier zelfs extra financiële ruimte voor gecreëerd. Wij willen hierbij niet wachten op MISA 2.0 en dienen daartoe een motie in.

Cultuur en historie

Op het gebied van cultuur en historie worden grote stappen gemaakt. De hernieuwing van onze musea begint zijn vruchten af te werpen. Steeds meer inwoners en bezoekers zijn geïnteresseerd in de rijke historie van onze gemeente en steeds meer historie wordt voor een breed publiek toegankelijk gemaakt. We kunnen trots zijn te wonen in een gemeente waarin zich de oudste woonkernen van Nederland bevinden die een aangetoonde ononderbroken bewoning kennen. Die trots moeten we koesteren en blijvend aandacht voor moeten houden in ons gemeentelijk beleid.

VVE/ Peuterbeleid

Ook de kleinste inwoners verdienen onze blijvende aandacht. Zij krijgen er volgend jaar centjes bij. De Gemeente Stein zet al jaren stevig in op de voor- en vroegschoolse educatie. In 2020 gaat dit aanbod landelijk van 10 naar 16 uur en om dat te bekostigen krijgen gemeenten een hogere bijdrage van zogenaamde onderwijsachterstanden beleid gelden. Dat betekent voor veel kinderen een langer speelkwartier. Het stoomt hun klaar voor het vervolg van hun schoolcarrière.

Onderwijs

Onderwijshuisvesting is in Stein altijd een heikel thema geweest. Dit bleek ook maar weer eens toen het dossier Berg aan de Maas/ Urmond voor ons lag. We zijn blij dat het college aan de slag is gegaan met de opdracht om te onderzoeken hoe de school in Berg aan de Maas zo zorgvuldig mogelijk gerenoveerd kan worden. Dit geeft volgens ons het signaal naar de inwoners toe dat hun wens om de school in de kern te behouden serieus genomen wordt.

Als het gaat om de stand van zaken rondom De Maaskei en Kerensheide, merken wij op dat het al geruime tijd stil lijkt. We vragen de wethouder of hij kort aan kan geven wat de laatste stand van zaken hier is?

Accommodatiebeleid

Als het antwoord op leegstaande accommodaties, huisvesting voor bijzondere doelgroepen zoals bijvoorbeeld senioren (of jongeren) is, en dat is een reëel en haalbaar perspectief, dan moet dat zeker onderzocht worden. Maar dan wel met naast open en transparante, ook realistische communicatie met een duidelijk kader van wat wel en niet kan en niet het napraten van de meute. Dat geldt ook voor ons als raadsleden.

Subsidiebeleid

DOS hoopt dat het nieuwe subsidiebeleid dorpsgenoten motiveert om bij te blijven dragen aan het in stand houden, vernieuwen en ontwikkelen van evenementen en organisaties waardoor onze vijf dorpen de vijf dorpen kunnen blijven.

Burgerparticipatie

We onderschrijven daarnaast het standpunt dat we met zijn allen moeten blijven werken aan een samenleving waarin de mensen elkaar persoonlijk kennen en zij het gevoel hebben dat ze erbij horen. Wat ons betreft is kernenbeleid, coördinatie en communicatie het leidmotiv. Er gebeurt heel veel, maar waar veel gebeurt gaat ook het nodige mis. We willen op een aantal punten nog verbetering brengen in het communiceren met dorpsgenoten.

Communicatie

Het houdt niet alleen onze gemoederen bezig. In 80% van de gesprekken die wij met onze buurtgenoten, verenigingen of ondernemers voeren over gemeentezaken gaat het over een

communicatie. Soms komt het voor dat u moet erkennen dat het aan het aspect communicatie geschort heeft. Maar wat we niet moeten vergeten, we hebben het hier over mensenwerk.

Alle begrip daarvoor, maar wij willen als gemeenteraadsfractie wel kunnen monitoren of de beloofde beterschap er gaat komen. U noemt daarbij de PDCA-cyclus, plan-do-check-act, maar als je wil acten, dan betekent dit dat je een doel voor ogen had. Doe nou SMART en zorg dat wij, in onze controlerende rol, kunnen meekijken of de communicatie sneller, efficiënter en doeltreffender wordt. Presenteer dit consequent en regelmatig op eenvoudige wijze aan de organisatie en wij zijn er van overtuigd dat het zal stimuleren in het behalen van nog betere resultaten.

Handhaving

Over de handhaafbaarheid van onze APV hebben wij onlangs nog een appèl op uw college gedaan: zorg ervoor dat wij de geest der wet goed overbrengen naar hen die wij de straat op sturen om buurten leefbaar, schoon en veilig te houden. Stuur ze niet met een kluitje in het riet. Afgelopen week was de week van respect en u heeft daar terecht veel aandacht aan gegeven. Wij kunnen ook een duit in het zakje doen door te komen met voor iedereen duidelijke regels en de inzet van handhaving die heel goed snapt waarom (!) we bepaalde zaken wel en waarom we bepaalde zaken juist niet willen in Stein. Wij hebben ingestemd met de APV, maar zullen kritisch volgen in hoeverre deze handhaafbaar blijkt te zijn.

En ook hier maken wij toch een bruggetje naar communicatie: laat zien wat deze mensen allemaal doen. Het lijkt erop dat onze buurtgenoten, ondernemers en verenigingen BOA's alleen zien als er bonnen uitgeschreven worden of in de bekende gestreepte wagens rondrijden. Laat zien wat ze nog meer doen en hang die feiten aan de grote klok!

Veiligheid

Wij ontkomen er niet aan om ook in het geval van dit onderwerp toch weer een bruggetje te maken naar communicatie. Volgens ons is Stein een veilige gemeente, ondanks de vele vluchtwegen voor geboefte of een chemiereus vlak in de achtertuin. Natuurlijk zijn er incidenten, maar daar blijft het dan ook bij. Wij wonen hier niet op een vulkaan of in een ghetto. Palermo aan de Maas; Verre van dat!

Wat wel speelt in onze buurten is angst. Angst om slachtoffer te worden van zogenaamde "high impact crimes", zoals woningovervallen (waar helaas toch ook weer wat incidentele gevallen van zijn geweest de afgelopen tijd), en angst voor een grote klapper bij Chemelot. Je ziet dat terug in geval van een incident, zoals begin augustus. De communicatie richt zich volledig op het gebied dat zich in de "gevaarzone" bevindt en dat lijkt logisch, maar we zitten nu eenmaal in een compact gebied waar inwoners zich op een dag in diverse windstreken bevinden. Daarbij leven we ook nog eens in een tijd

waarin iedereen het gewend is om in de palm van zijn hand vrijwel direct het laatste nieuws te hebben. "Waarom gaan in Beek wel de sirenes af en in Stein niet?", "De website van de gemeente Stein informeert er niet over, terwijl men in Sittard allerlei informatie verstrekt", "Waarom wordt er op rampenzender L1 nog over Greumelevlaai gezongen, terwijl wij ons hier toch zorgen over maakten in Stein?". Wij pleiten voor 360 graden communicatie.

Afval

De laatste tijd bereiken ons steeds vaker berichten dat er her en der zwerfvuil ligt; ook hondenpoepbakken zijn overvol en lijken gebruikt te worden als afvalbak. Men ziet de vertrouwde gezichten niet meer die namens de gemeente de bakken komt legen en vraagt zich af of het überhaupt nog wel gebeurt. Uit navraag blijkt dat er inderdaad een wisseling van de wacht is bij onze hardwerkende brigade van gemeentewerkers. Dat verklaart, want ook dit is mensenwerk. Maar wij breken daarom een lans voor een goede overdracht; ook voor deze medewerkers. Zorg dat zij weten waar de bakken op welke momenten naar verwachting geleegd moeten worden. Zij zorgen immers op hun beurt voor een Stein dat je wil zien en een Stein waar het stil genieten is. Dat maakt Stein voor ons schoon.

Ruimtelijke ordening

Ook op het gebied van Ruimtelijke Ordening is er veel werk aan de winkel. Denk alleen al aan het invoeren van de omgevingswet en alles wat daarbij komt kijken. We constateren als DOS dat we goed op schema zitten en ook voor 2020 zijn er middelen in de begroting opgenomen om tot een goede overgang te komen. In het kader van deze nieuwe wet is het goed om horen dat we als raad worden meegenomen om mee te denken hoe onderwerpen als inwonersparticipatie, voorspraak en meedenken in het voorproces en creëren van draagvlak voor nieuwe initiatieven verder worden doorontwikkeld. Door het aan de voorkant goed vastleggen van kaders, voorkomen we teleurstellingen of verkeerde verwachtingen in de nader uitwerking.

Ruimteclaims

Stein is een van dichtstbevolkte gemeenten van Limburg. Ruimte is schaars en dat betekent dat zorgvuldig moet worden omgegaan met de zogenaamde ruimtelijke ordening, een van de kernbevoegdheden van ons als gemeenteraad. Het is steeds het evenwicht zoeken tussen het toestaan van ontwikkelingen en de bescherming van schaarse groen en landschap. Zeker de grote opgave in het kader van de energietransitie, zal de nodige inventiviteit vergen van ons als gemeente. In dat kader hebben wij ons op voorhand al uitgesproken tegen zogenaamde zonneweides in het buitengebied

omdat die niet passen in deze visie. Maak gebruik van bestaande ruimteclaims zoals bedrijventerreinen, parkeerplaatsen maar ook autosnelwegen en vaarwegen.

Ruimtedilemma's

Ook economische ontwikkeling zoals de ontwikkelingen rondom de Poort van Stein, onze haven maar ook de ontwikkelingen op het Chemelot terrein of iets verder weg het vliegveld MAA balanceren allemaal tussen het toestaan van deze ontwikkelingen en het borgen van de effecten zoals veiligheid (en veiligheidsgevoel) en geluid, fijnstof en stikstof of toename van mobiliteit. Ook hier dienen wij als gemeenteraad onze rol te pakken door het stellen van duidelijke kaders bijvoorbeeld in het nieuwe omgevingsplan. Daarnaast zien wij in de begroting 2020 en komende jaren substantieel geld gereserveerd voor de verbetering van de mobiliteit en verkeersveiligheid. Vanuit de verkeersarrangementen komen goede en waardevolle projecten en het is onze wens om die uiteindelijk ook in begrotingen terug te zien.

Infrastructurele As

We timmeren op vele plaatsen letterlijk aan de weg. Volgens onze inwoners soms te veel tegelijk. We vragen aandacht voor een goede afstemming van de werkzaamheden. En voorzitter: als je niets doet, kun je ook niets fout doen. Deze coalitie, dit college, doet veel. Vele zaken worden opgepakt en aangepakt. En dan gaat er ook wel eens wat fout. Als DOS blijven wij echter benadrukken dat we ons niet alleen moeten concentreren op wat fout gaat maar vooral ook moeten benaderen wat allemaal wel goed gaat.

Onze strategisch goede ligging en multimodale bereikbaarheid is een van onze kernkwaliteiten. De ligging aan een vaarweg kent vele voordelen maar maakt ons ook kwetsbaar voor wat betreft de bereikbaarheid van kernen als Meers, Maasband en Urmond. De effecten daarvan hebben we gezien bij de aanleg van een fietspad langs de Kapelaan Berixstraat maar ook bij de renovatie van de brug over het Julianakanaal in Berg aan de Maas en de gedeeltelijke afsluiting van de brug in Urmond. Uit recentelijke berichtgeving vanuit het college hebben wij moeten constateren dat Rijkswaterstaat haar afspraken niet nakomt. We hebben in dat kader een motie voorbereid die wij graag en het liefst ondersteund door de gehele gemeenteraad, willen indienen.

Volkshuisvesting

Willen we onze kernen leefbaar houden, dan dient er ook voldoende en gevarieerd aanbod te zijn aan huisvesting nu en in de toekomst. Neem daarbij in ogenschouw dat de samenstelling van onze kernen verkleind en verouderd en je hebt een gigantische opgave in het kader van volkshuisvesting. Als de voorspellingen uitkomen, dan moeten er op termijn andere woningen komen, maar per saldo ook

minder woningen. Toch horen wij van onze inwoners dat er op dit moment behoefte is aan bepaalde typen woningen (ouderen- en jongerenhuisvesting). We hebben ons daarbij als DOS de vraag gesteld hoe we deze opgave willen gaan invullen en hoe we er richting en sturing aan willen geven. Wij gaan als raad over de ruimtelijke kaders die woningbouw wel of niet mogelijk maken binnen het vastgestelde beleid. Er lopen verschillende initiatieven vanuit het college, o.a. het opstellen van een transformatievisie woningmarkt. Om de ruimtelijke kaders te laten aansluiten bij deze transformatievisie, is het van belang om een goed beeld te hebben van de uitdagingen, de belemmeringen en de kansen die er zijn, beredeneerd vanuit de verschillende stakeholders, zoals corporaties, ontwikkelaars, beleidsmakers maar ook de doelgroepen waar je dit beleid voor maakt. Het is makkelijk om bijvoorbeeld in Meers op te roepen om woningen te bouwen voor senioren. Niemand in deze raad is tegen voldoende geschikte woningen voor welke doelgroep dan ook. Maar de hoe vraag wordt daarbij onvoldoende gesteld. Hoe kansrijk is dat eigenlijk, hoe en door wie wordt dan gebouwd, hoe zit het met de stand van zaken wat betreft stikstof in relatie tot bouwen en hoe groot is de behoefte om te bouwen? Nogmaals we zullen als DOS alle initiatieven op dit vlak ondersteunen, maar dan wel op basis van de juiste feiten en het eerlijke verhaal. En als het niet kan of haalbaar is, dan moet dat ook maar duidelijk worden. We hebben onvoldoende beeld hierbij. We zouden graag dat beeld willen versterken middels een uitgebreide informatiesessie bijvoorbeeld in de vorm van een woonconferentie. We zullen hierover een motie indienen.